

Review Paper / Derleme Makalesi

MANAGEMENT OF EXCAVATION SOIL AND WRECKAGE WASTES IN İSTANBUL

Mehmet Emin BİRPINAR, Buket AKDAĞ SARI*

İstanbul Çevre ve Orman Müdürlüğü, Fatih Ormanı Kampüsü, Maslak-İSTANBUL

Received/Geliş: 31.08.2009 Revised/Düzeltilme: 11.10.2010 Accepted/Kabul: 27.10.2010

ABSTRACT

As a result of the rapid development of construction sector, housing and the other sub and super structure needs in recent years, necessary regulations have to be done for management of excavation soil, construction and wreckage wastes. First legal regulation was carried out by İstanbul Governership and İstanbul Province Water and Seweage Administration by publishing 'Excavation Soil and Construction Wastes Control Directive'. After that, 'Excavation Soil, Construction And Wreckage Wastes Management Regulation' is published due to Environmental Law numbered 2872 by Ministry of Environment and Forestry. With this Regulation, rules and obligations are determined for the management (minimizing at source, transporting, reuse, recycling, treatment etc.) of such wastes. In İstanbul, the controls are done not only by Provintial Directorate of Environment and Forestry but also by the other government offices. The violation reports arranged by these offices are send to the Directorate for review. In this study, the applications of the Directorate and also the other authorized government offices and the problems faced during these applications are mentioned.

Keywords: İstanbul Provincial Directorate Of Environment And Forestry, Excavation Soil, Construction Wastes, 'Excavation Soil, Construction And Wreckage Wastes Management Regulation', Excavation Soil and Construction Wastes Control Directive.

İSTANBUL İLİNDE HAFRİYAT VE YIKINTI ATIKLARININ YÖNETİMİ

ÖZET

Son yıllarda inşaat sektörünün hızla gelişmesi, konut ve diğer alt ve üst yapı gereksinimlerinin artması neticesinde hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıklarının yönetimi için gerekli düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. İlk yasal düzenleme, İstanbul Valiliğı ve İSKİ Genel Müdürlüğünün işbirliğinde "Hafriyat Toprağı ve İnşaat Molozlarının Kontrolü Yönergesi'nin yayımlanması ile yapılmış, daha sonra Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 2872 sayılı Çevre Kanununa istinaden Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğı yayımlanmıştır. Bu Yönetmelik ile, bu tür atıkların yönetimine ilişkin (kaynakta azaltma, taşıma, geri kazanım, yeniden kullanım, bertaraf vb) hükümler getirilmiştir. İlimizde, bu atıkların yönetimi ile ilgili tüm tarafların Yönetmelik hükümlerine uygun hareket edip etmedikleri İstanbul Çevre ve Orman Müdürlüğünün yanı sıra diğer kurumlar tarafından da yapılmakta, diğer kurumlar tarafından tespit edilen usulsüzlüklere ilişkin tutanaklar işlem yapılmak üzere İl Müdürlüğüne iletilmektedir. Bu çalışmada, gerek İl Müdürlüğü tarafından ve gerek Yönetmelik ile yetkili kılınmış diğer kurumlarca yapılan çalışmalardan, karşılaşılan güçlüklerden bahsedilmiştir.

Anahtar Sözcükler: İstanbul Çevre Ve Orman Müdürlüğü, Hafriyat Toprağı, İnşaat Atığı, 'Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğı', Hafriyat Toprağı Ve İnşaat Molozlarının Kontrolü Yönergesi.

*Corresponding Author/Sorumlu Yazar: e-mail/e-ileti: buketakdag@gmail.com, tel: (216) 339 63 00 / 115

1. GİRİŞ

Nüfusun son yıllarda şehirlerde yoğunlaşması ve tüketim toplumu zihniyetinin yaygınlaşması neticesinde, miktarı hızlı bir artış gösteren katı atıkların uzaklaştırılması ve bertarafı bilhassa şehirlerimizde büyük bir problem oluşturmaya başlamıştır. Özellikle çok hızlı ve plansız yapılaşan büyük kentlerde gökdelenler, binalar, köprüler veya tüneller, metrolar, altyapı elemanlarının inşası vb faaliyetlerden ötürü büyük miktarlarda inşaat atığı, moloz ve hafriyat toprağının ortaya çıkması, bu atıkların yönetimi için düzenlemeler getirmeye ihtiyaç duyulmuştur.

Yapılan düzenlemelerle, bu atıkların kaynağında azaltılması, yeniden kullanılması, geri dönüşümü esas olarak kabul edilmiş, hiçbir şekilde tekrar kullanımı mümkün olmayan atıkların ise düzenli, teknik usul ve esaslara uygun olarak inşa edilmiş depo sahalarında depolanması uygun görülmüştür.

Bu çalışmanın amacı, İstanbul ilindeki hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıklarının yönetimi konusunda mevcut durumun incelenmesidir.

2. HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARININ YÖNETİMİ İLE İLGİLİ MEVZUAT

Sadece İstanbul'da, yapılan her türlü imalat, bakım/onarım, altyapı ve inşaat projeleri çalışmalarında ve faaliyet süresince yılda ortalama 16 milyon m³ hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları ortaya çıkmaktadır. Bu sebeptendir ki, İstanbul Valiliğı ve İSKİ Genel Müdürlüğünün işbirliğı ile "Hafriyat Toprağı ve İnşaat Molozlarının Kontrolü Yönergesi" hazırlanmış ve 18.03.2004 tarihine kadar bu atıkların yönetimi yönerge hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğı ise, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından, yüksek miktarlarda oluşan hafriyat toprağı ile inşaat ve yıkıntı atıklarının çevreye zarar vermeyecek şekilde öncelikle kaynaktan azaltılması, toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, geri kazanılması, değerlendirilmesi ve bertaraf edilebilmesi amacıyla hazırlanmış ve 18.03.2004 tarih ve 25406 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Mevcut Yönetmeliğın yayımlanmasından önce, üretilen bu atıklar, İstanbul'un değişik bölgelerindeki şahıs ve kamu arazilerine herhangi bir projeye veya izne tabi olmaksızın dökülmekteydi. Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının döküldüğü bu sahalar planlarda belirtilmediğı ve dökülen atığın miktarı da belli olmadığı için, gelişigüzel dökülen bu hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının üzerine de plansız bir şekilde gecekondu ve binalar yapılmaktaydı. Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğının yayımlanması ile, söz konusu atıkların geçici biriktirilmesi, taşınması, depolanması vb. konulara ilişkin esaslar ve bu kapsamda ilgili tüm kurum, kuruluş ve sorumluların yetki ve sorumlulukları belirlenmiş ve bu tür olumsuzlukların önüne geçilmiştir.

Yönetmelik ile, 2 tondan fazla atık oluşumuna neden olacak atık üreticileri, faaliyete başlamadan önce, atıkların taşınması ve depolanması ile ilgili olarak hafriyat toprağı veya inşaat/yıkıntı atıklarını üretenler, üretilecek atığı taşıyacak şahıs veya firmalar ve atığın geri kazanılacağı/ depolanacağı saha ile ilgili bilgileri içeren 'Atık Taşıma ve Kabul Belgesi'ni (Şekil 1) almakla yükümlü kılınmışlardır. İlgili ilçe belediyelerince düzenlenen bu belge sayesinde, söz konusu atıkların miktarı, taşındıkları güzergah, bertaraf noktalarının kayıt altına alınmasını sağlamış, kaçak dökümleri büyük oranda engellenmiştir.

Hafriyat toprağı, inşaat/yıkıntı atığı taşıyıcıları ise, 24. Madde gereğince, 'Hafriyat Toprağı, İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma İzin Belgesi' (Şekil 2) almakla yükümlü kılınmış, inşaat/yıkıntı atığı taşıyan araçların ise sarı renkli olması ve araçların üzerinde büyük harflerle 'İnşaat/Yıkıntı Atığı Taşıma Aracı' ibaresinin yazılı olması (Şekil 3) zorunluluğı getirilmiştir.

T.C. İSTANBULBELEDİYE BAŞKANLIĞI		No:001001
HAFRİYAT TOPRAĞI VE İNŞAAT/YIKINTI ATIKLARI TAŞIMA VE KABUL BELGESİ		
Tarihi :/...../20...		
Belge No:		
<u>HAFRİYAT TOPRAĞI VE İNŞAAT/ YIKINTI ATIĞI ÜRETİCİSİNİN</u>		
Adı	:	
Adresi	:	
Tel/Fax No	:	
<u>Üretileceği Yerin (İnşaatın)</u>		
Adresi	:	
Üretilcek Atık Miktarı	:	
Üretilcek Atığın Cinsi	:	
Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu kabul ve beyan ederim. İsim ve İmza		
<u>TAŞIYICI FİRMANIN/SAHSİN</u>		
Adı	:	
Adresi	:	
Tel/Fax No	:	
İzin Belge No	:	
<u>Nakliyede Kullanılacak</u>		
Araçların Plakası	:	
Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu kabul ve beyan ederim. İsim ve İmza		
<u>DEPOLAMA/GERİ KAZANIM TESİSİ VE İŞLETMECİSİNİN</u>		
Tesisin Adı	:	
Tesisin Adresi	:	
Tel/Fax No	:	
Tesis İzin Belge No	:	
İşletmecinin Adı	:	
İşletmecinin Adresi	:	
Tel/Fax No	:	
Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu kabul ve beyan ederim. İsim ve İmza		
Yukarıda üretileceği yer, tahmini miktarı, taşıyıcısı ve depolama / geri kazanım tesisi belirtilen atığın taşınması ve depolama / geri kazanım tesisine kabulü uygundur.		
Onaylayan Yetkili İmza ve Mühür		
Not: Bu belge belediye ve mahallin en büyük mülki amiri tarafından dört nüsha olarak dört nüsha olarak düzenlenir. İlgili mevzuatlar ve taahhüdü doğrultusunda çalışmadığının tespiti halinde bu izin belgesi usulüne uygun olarak iptal edilir.		

Şekil 1. Hafriyat Toprağı ve İnşaat Yıkıntı Atıkları Taşıma ve Kabul Belgesi örneği

T.C.	
..... BELEDİYESİ	
HAFRIYAT TOPRAĞI VE İNŞAAT / YIKINTI ATIKLARI	
TAŞIMA İZİN BELGESİ	
TARİH	:
BELGE NO	:
Firma Adı	:
Adresi	:
Tel. No	:
Vergi No	:
Araçların	:
Markası	:
Plakasının Alındığı	:
Yer	:
Plakası	:
Kapasitesi	:
Onaylayan	
Yetkili İmza ve Mühür	
Not: 18.03.2004 tarih ve 25406 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Hafriyat Toprağı ve İnşaat / Yıkıntı Atıkları Kontrolü Yönetmeliği ihlal edilirse bu belge iptal edilir.	

Şekil 2. Hafriyat Toprağı ve İnşaat Yıkıntı Atıkları Taşıma İzin Belgesi örneği

Şekil 3. Örnek bir kamyon

Yönetmelik ile, söz konusu atıkları depolamak isteyenlere depolama izni alma zorunluluğu getirilmiştir. Bu izni verme yetkisi, mücavir alan içinde büyükşehir belediyelerine, mücavir alan dışında ise il müdürlüklerine verilmiştir. Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile, mücavir

alan sınırları il sınırlarına kadar genişletildiğinden dolayı İstanbul ili bütününde depolama izin verme yetkisi İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına aittir.

3. İSTANBUL İLİNDE HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT YIKINTI ATIKLARININ YÖNETİMİNDE MEVCUT DURUM

İstanbul İli dahilinde, Yönetmelik kapsamında İl Müdürlüğünün yanı sıra İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, İlçe Belediye Başkanlıkları, Kaymakamlıklar ve Jandarma Komutanlığı tarafından görevlendirilen ekiplerce denetimler yapılmaktadır. 2872 sayılı Çevre Kanununun (Değişik 5491 sayılı Kanun) 'İdari Cezalarda Yetki' başlıklı 24. Maddesine göre bu Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararlarını verme yetkisi Çevre ve Orman Bakanlığı'na ait olduğundan, bu denetimlere ilişkin düzenlenen tutanaklar, bilgi ve belgeler yasal işlem uygulanmak üzere İl Müdürlüğüne iletilmekte, İl Müdürlüğü bünyesinde görevlendirilmiş teknik personel tarafından yapılan detaylı inceleme sonucunda, evrak ekinde sunulan bilgi, belge, suç delilleri (fotoğraf, video kaydı vb.) ışığında cezai işlem (idari para cezası, uyarı vb.) uygulanmaktadır.

İl Müdürlüğüne iletilen tespitlere ilişkin tutanakların geldiği kurumlara ve yıllara göre dağılımı Çizelge 1'de verilmekte olup, bu tutanakların incelenmesi neticesinde İl Müdürlüğü tarafından 2005-2008 yılları arasında 421 firma/şahıs 15.716.343 TL idari para cezası uygulanmış, 9907 adet firma/şahıs Yönetmelik hükümlerine uygun hareket etmesi yönünde uyarılmıştır. Uygulanan idari para cezalarının yıllara göre dağılımının verildiği Çizelge 2 incelendiğinde, özellikle 2006 ve 2007 yıllarında cezai işlem uygulandığı, 2008 yılında bu miktarın büyük oranda azaldığı görülmektedir. Bu azalma, Yönetmeliğin uygulanmasıyla ilgili denetim ve idari para cezası verme yetkisinin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına verilmesinden ve kurumlarca yapılan denetimlerin Yönetmeliğin uygulanması yönünde etkili olmasından kaynaklanmaktadır.

Çizelge 1. İl Müdürlüğüne iletilen tespitlerin kurumlara göre dağılımı (Aralık 2008)

EVRAKIN GELDİĞİ KURUM	2005-2006	2007	2008	TOPLAM
JANDARMA KOMUTANLIKLARI	5912	7148	5732	18792
İBBB	333	175	170	678
KAYMAKAMLIK, BELEDİYE BAŞKANLIKLARI	880	172	71	1123
ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	21	2	10	33
DİĞER	-	201	2850	3051
TOPLAM	7146	7698	8833	23677

Çevre ve Orman Bakanlığı'nın 2008/06 Numaralı Genelgesi ile Yönetmelik kapsamında denetleme ve idari para cezası uygulama yetkisi İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına (İBBB) devredilmiştir. Bu nedenle, 20 Mayıs 2008 tarihinden sonra yapılan tespitler hakkında gerekli işlemler İBBB tarafından yürütülmektedir.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından döküm sahalarına izin verme yetkisi çerçevesinde, hafriyat toprağı ile inşaat ve yıkıntı atıklarının bertarafına yönelik 2008 Aralık ayı itibarı ile; 27 adet sahaya "Hafriyat Toprağı ve İnşaat Yıkıntı Atıkları Depolama İzin Belgesi" verilmiş olup, bu sahalardan 16 adeti şu anda aktif olarak faaliyetine devam etmektedir.

Çizelge 2. Uygulanan idari para cezalarının yıllara göre dağılımı (Aralık 2008)

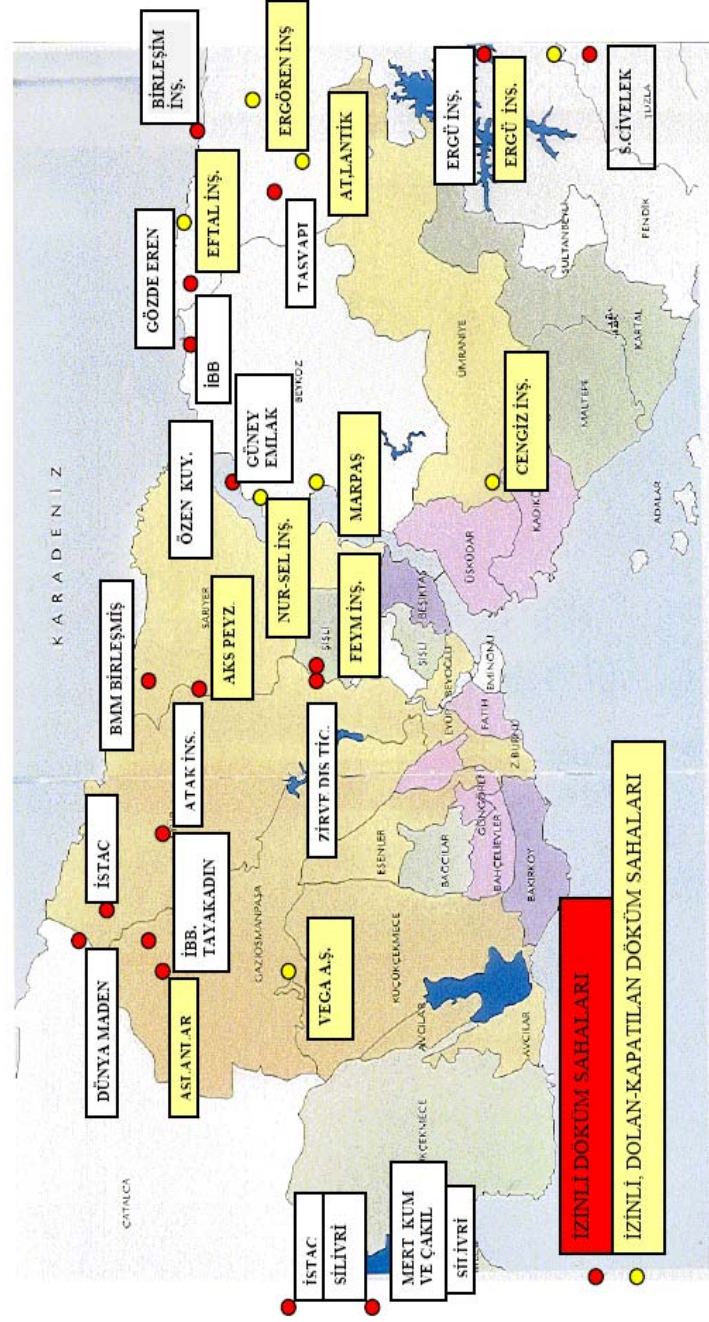
YIL	FİRMA/ SAHIS SAYISI	UYGULANAN İDARİ PARA CEZASI MİKTARI (YTL)
2004	11	44.769
2005	89	71.021
2006	114	5.386.393
2007	167	7.822.885
2008	38	2.219.758
TOPLAM	419	15.544.826

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından döküm izni verilen sahaların yakalara ve yıllara göre dağılımı Çizelge 3’de, döküm izni verilen sahaların harita üzerinde gösterimi Şekil 4’de verilmiştir. Bu Çizelge 3 ve Şekil 4 incelendiğinde, İstanbul’da Yönetmeliğin yayımlanma tarihinden sonra İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından 14’ü Anadolu ve 13’ü Avrupa yakasında olmak üzere toplam 27 sahaya döküm izni verilmiş, bu sahaların 11 adetinin faaliyeti tamamlanmış, 2 adetinin faaliyeti durdurulmuştur. Döküm izni verilen sahaların 20 adeti ise orman alanı içerisinde kalmaktadır.

Çizelge 3. Verilen Döküm İzinleri Yıllara ve Yakalara Göre Dağılımı (2008 Aralık Ayı İtibari ile)

	Avrupa Yakası Depolama İzin belgesi Adedi	Anadolu Yakası Depolama İzin belgesi Adedi	TOPLAM
2004	2	1	3
2005	1	5	6
2006	7	5	12
2007	2	1	3
2008	1	2	3
TOPLAM	13	14	27

Kaynak: İBB

Şekil 4. Anadolu ve Avrupa Yakası Döküm Sahalarının Harita Üzerinde Gösterimi (2008 Aralık Ayı itibarı ile) (İBBB)

Yönetmeliğin yayımlanmasından itibaren verilen izin sayısı 2006 yılında 12 adet ile maksimum seviyeye ulaşmış, 2007 ve 2008 yıllarında ise sadece 3 sahaya izin verilebilmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığından alınan bilgeye göre yapılan çalışmalar sonucunda bulunan alanlara döküm izni verilememesinin sebepleri;

- Mülkiyet problemleri (arazi sahiplerinin muvafakatının sağlanamaması),
- Döküm izni talep edilen sahaların İSKİ Genel Müdürlüğü'nce su temini yapılan göl ve/veya yüzeysel sulara ait havza sınırı içerisinde kalması,
- Çeşitli faaliyetler sonucu doğal yapısı bozulmuş orman, hazine vb. arazilerin ve rehabilite edilmesi gereken sahalarının bir kısmının Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunca sit alanı kapsamına alınmış olması,
- Yönetmelik Madde 36 – g bendi gereğince talep edilen zemin etütlerine göre arazinin zemininin depolamaya uygun olmaması,
- Hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıklarının şehir merkezlerinde yapılan faaliyetlerden kaynaklanmasına rağmen, Yönetmeliğin depolama sahaları için istemiş olduğu özelliklere sahip alanların yerleşim alanlarından uzakta olmasının işletim maliyetini arttırmasıdır.

İzin verilen aktif sahaların yerlerini ve yüzde olarak doluluk oranlarını gösteren Çizelge 4 incelendiğinde, aktif olarak faaliyet gösteren 16 adet sahanın 7 adetinin doluluk oranının %70'den fazla olduğu, 2 adetinin ise faaliyetinin durdurulduğu görülmektedir. İBBB'den alınan bilgilere göre, kurum tarafından verilen döküm izinleri ile İstanbul'da **407.725.104 m³** depolama hacmi oluşturulmuştur. Aktif sahalardaki depolama kapasitesi ise **48.794.788 m³**'tür.

Çizelge 4. Faal Döküm sahalarının adresleri ve doluluk oranları (Aralık 2008)

SIRA NO	FİRMA ADI	DÖKÜM YERİ ADRESİ	YÜZDE OLARAK DOLULUK (%)
1	İSTAC A.Ş.	Kemerburgaz İhsaniye Köyü Mevkii 121-123 Pafta EYÜP	95
2	Sebahattin CİVELEK (Faaliyet durduruldu)	Orhanlı Köyü, Değirmen-tepe Mevkii 2 Pafta 1563 Parsel TUZLA	80
3	BİRLEŞİM İNŞAAT GIDA NAK. TUR. PET. ÜR. SAN. LTD.ŞTİ	Şile Orman İşletme Şefliği Sahilköy Serisi 59 Nolu Bölme ŞİLE	70
4	GÖZDE EREN İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	Yeşilvadi Orman İşletme Şefliği, Avcıkoru Köyü, Karatepe Mevkii 11 Nolu Bölme ŞİLE	BAŞLAMADI
5	ÖZEN KUYUMCULUK GIDA İNŞAAT OTOMOTİV İÇ VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ	Kanlıca Or. İşl. Md. Beykoz Orman İşl. Şefliği Sınırları İçerisinde 40 Nolu Bölme BEYKOZ	70
6	ATAK İNŞAAT HAFRIYAT SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ (Faaliyet durduruldu)	Göktürk İlk Kademe Belediyesi Çiftalan Köyü 126, 127 Nolu Bölmeler GÖKTÜRK	70-80
7	İSTAC A.Ş.	Çanta İlk Kademe Belediyesi, Çeltik Köyü Yarma Tepe Mevkii 661 Ve 664 Nolu Bölme ÇANTA - SİLİVRİ	80-90
8	DÜNYA MADEN İNŞ.TİC.A.Ş.	İstanbul Orm.İşl.Md.,Kemerburgaz Orm.İşl.Şefliği,Çiftalan Köyü. Ocaklar Mevkii 20 Nolu bölme EYÜP	30-40
9	ZİRVE DIŞ TİCARET İNŞAAT VE İŞLETMECİLİK LTD.ŞTİ.	İstanbul Orman İşl.Md.luğu İstanbul Orman İşl. Şefliği Ayazağa Köyü 42 ve 63 no lu Bölmeler ŞİŞLİ	80-85
10	BMM BİRLEŞMİŞ MÜH.MİM.İNŞ.TAAH.TİC.LTD.ŞTİ.	Çeşmeüstü Tepe Mevkii Sarıyer Orman İşl.Şefliği 39 No lu Bölme SARIYER	BİTTİ
11	İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	Gaziosmanpaşa Orman İşletme Şefliği, Tayakadın Mevkii 26,28 ve 56 No'lu Bölmeler GAZİOSMANPAŞA	25
12	İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	Şile Sahilköy Orman İşletme Şefliği, Sahilköy Mevkii, 30,72,74 ve 75 No'lu Bölmeler ŞİLE	40
13	TAŞYAPI İNŞ.TAAH.SAN. VE TİC.A.Ş.	Doğancılı Köyü Sahilköy Orman İşletme Şefliğinin 138,139,140 nolu bölme içerisinde kalan alan ŞİLE	30
14	MERT KUM VE ÇAKIL ÜRÜNLERİ SİNEKLİ TESİSLERİ	Küçükseymenköy Silivri Orman İşl. Şefliğinin 532,533 nolu bölme içerisindeki alan SİLİVRİ	20-25
15	GÜNEY EMLAK İNŞ. TAAH. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Çayağzı (Riva) Köyü, Beykoz Orman İşletme Şefliği Beykoz Serisi 10 Nolu Bölme BEYKOZ	BAŞLAMADI
16	ERGÜ İNŞAAT MADENCİLİK VE GIDA SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	Akfirat Beldesi Tepeören Mevkii, Kartal Orman İşletme Şefliğine Bağlı 159 Nolu Bölme TUZLA	15-20

Hafriyat ve İnşaat Atıklarının Geri Kazanımı ve Değerlendirilmesi:

Hafriyat toprağı ile inşaat ve yıkıntı atıklarının çevreye zarar vermeyecek şekilde öncelikle kaynaktan azaltılması, toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, geri kazanılması, değerlendirilmesi ve bertaraf edilmesi Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğı hükümlerince esastır. Bu amaç doğrultusunda yapılan hafriyat çalışmaları sırasında çıkan toprağın park, bahçe, yeşil alan yapımında, rekreasyon ve altyapı çalışmalarında dolgu malzemesi olarak kullanılması için müracaat eden İlçe/İlk Kademe Belediye Başkanlıklarının çevre düzenleme projeleri İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı bünyesindeki ilgili birimler ile koordineli olarak değerlendirilmektedir.

Yönetmeliğın ‘Hafriyat Toprağının Tekrar Kullanılması ve Geri Kazanılması’ başlıklı 26. Maddesi kapsamında, Ağaç A.Ş. ile birlikte hafriyat toprağından bitkisel toprak üretilmesi için ‘‘Bitkisel Toprak Geri Kazanımı Yönetim Planı’’ çalışmaları yapılmış ve 3 adet alana Yönetmelik hükümleri doğrultusunda ‘‘Hafriyat Toprağından Bitkisel Toprak Geri Kazanım Tesisi İzin Belgesi’’ verilmiştir (Çizelge 5).

Çizelge 5. Hafriyat Toprağından Bitkisel Toprak Geri Kazanım Tesisi İzin Belgesi alan firmalar (2008 Aralık ayı itibari ile)

SIRA NO	FİRMA ADI	DÖKÜM YERİ ADRESİ	BELGE TARİHİ
1	AĞAÇ A.Ş.	Alibeyköy 85 Pafta, 19 Ada, 17 Parsel EYÜP	17.10.2006
2	ORTAKÖY HİCRET EMLAK İNŞ. HAF. NAK. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Ortaköy Sanayi Bölgesi 14 Ada 2 Nolu parsel ve 161 Ada 1 Nolu Parsel Ortaköy SİLİVRİ	17.10.2006
3	AĞAÇ A.Ş.	Yayalar Mevkii 7419 ada PENDİK	11.05.2007

Bununla birlikte, Yönetmelik hükümleri kapsamında ıslah, rekreasyon ve düzenleme amaçlı proje kapsamında çalışmalarda yapılmaktadır.

Doğal kaynakların korunması, izinli depolama alanlarında depolanacak atık miktarının azaltılması ve üretimden ekonomik değer yaratılması amacıyla inşaat/yıkıntı atıklarının da geri kazanılması ilgili Yönetmelik hükümlerince esastır. Bu amaçla, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığınca yürütölen proje kapsamında İlçe/İlk Kademe Belediye Başkanlıklarının imar uygulamalarından ve İBB yatırımlarından çıkan inşaat/yıkıntı atıklarının toplanarak kırma ve eleme işleminden sonra katı atık depolama alanlarında günlük örtü malzemesi olarak veya yol malzemesi olarak kullanılması yönünde çalışmalar devam etmektedir.

4. SONUÇ

Yönetmeliğın yayımlandığı 2004 yılından sonra İl Müdürlüğü ve diğeri kurumlar tarafından yürütölen çalışmalarda neticesinde, hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıklarının Yönetmelik ile belirlenmiş usul ve esaslar çerçevesinde bertarafına ilişkin büyük aşamalar kat edilmiş, kaçak dökümlerin önüne geçilmiş, özellikle şehrin dış kesimlerinde yer alan tarım alanlarının ve meraların muaffakiyet alınmak suretiyle doldurulmasının önüne geçilmiştir.

REFERENCES / KAYNAKLAR

- [1] Çevre ve Orman Bakanlığı (2004): Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğı. Resmi Gazete; 25406. Çevre ve Orman Bakanlığı, Ankara.